

kem času naši otroci... Bliža se božičnica, in že so seznanjeni prošnji za obleko in črevlje polni, a se še vedno množe... Odprite srce, odprite roke!...

— **Ranjen je bil** od šrapnela v bitki pri Grodku dne 10. septembra t. l. tovariš Janko Garvas, c. kr. učitelj na Ciril-Metodovi šoli v Trstu. Sedaj se nahaja v domači oskrbi.

Istrske vesti.

— **Ranjen je bil** na severnem bojišču na roki in nogi tovariš Anton Berce, šolski voditelj iz Črnotič in Podgorij. Zdravi se doma v Podgorjah.

— **Razpis štipendije.** S prvim semestrom šolskega leta 1914/15. se ima podeliti državna štipendija za lastro v znesku letnih 168 K za gimnazijske dijake, pristojne v kako občino tržaško-koprsko škofije, ki se hočejo posvetiti duhovskemu poklicu. Pravico predlaganja ima tržaški škofijski ordinarijat, a pravico podeljevanja štipendije c. kr. namestništvo v Trstu. Prošnje, opremljene z dokumenti, je vložiti na škofijskem ordinarijatu v Trstu do 31. dne tekočega meseca oktobra.

Splošni vestnik.

Za ranjence. Od raznih krajev prihaja društvu »Mladiki« v Ljubljani v obliki meri sveže in posušeno sadje za ranjene vojake. Poseben odsek blagostojnega žensktva sadje že dalj časa dan na dan pripravljajo za konserve in tudi na sveže ukuhava ter sproti prireja ranjencem za popeljsek. Vsak dan so vsi vojaki, ki so nastanjeni kot bolniki v liceju in v internatu »Mladiki«, s tako ukuhanim sadjem postreženi za južino, rosinjo rodoljubna srca po deželi, da naj sadje pošiljajo tudi še za naprej. Dobrogašo je vsakovrstno sadje: sveže in posušeno. Tudi orehi, lešniki in kostanj pridejo prav. Pošilja naj se na društvo »Mladiki« v Ljubljani.

Ročni zapisnik je izšel in se že dobiva v Učiteljskiškimi iskarni v Ljubljani po lanskih cenah. Omenjamo, da mu je oblika letos mnogo prikladnejša in ličnejša, ker je tanjši, da si tudi je na vsebini bogatejši, ker je naročila Učiteljska tiskarna letos nalašč zanj drobnejše črke! Učiteljsko naj ga pridno naroči!

V vednost onim, ki imajo svojce v Dalmaciji ali v Galiciji. Poštno pošiljate v Dalmacijo so zopet dopuščene, a samo do 20 kilogramov teže. Pošiljajo se čez Ogrsko. Izvzeti so zavoji z označeno vrednostjo, zavoji s knjigami in tiskovinami, ekspresne in nujne pošiljate. — Tudi privatni poštni paketni promet je zopet uveden za Krakov in za vse ob glavni progi severne železnice ležeče pošte v Galiciji.

Cvetični dan v Pragi in predmestjih v proslavo cesarjevega godu je uspel sijajno. Sodelovali sta obe narodnosti. V zvezi slabemu vremenu, vetru in dežju so dame samo v Pragi nabrale okroglo 23.000 K za svrhe vojne oskrbe.

Poljski učitelj Romuald Lindner iz Myčkowcew, ki se sedaj nahaja v bolnici hotela »Union« v Ljubljani, išče svojo sestro, učiteljico Celestino Lindnerjevo in svojega svaka učitelja Antona Banacha. Ker je veliko poljskih beguncev po naših deželah, zato prosimo, če se kje te dve iskani osebi nahajata, da se o tem obvesti iskalca na zgoraj imenovani naslov.

Repatica, ki jo po nekaterih krajih sedaj vidijo, je lepo svetleča se zvezda, spadajoča glede velikosti v četrto vrsto. Razvijala se bo, kakor pišejo astronomi, čedalje bolj in osobito, rep se ji bo večal. Ze sedaj, četudi se ni še dobro približala solncu in zemlji, jo vidimo na vedrem in jasnem nebu kot lepo svetlikajočo se zvezdo-repatico. — Zvezdoslovci pišejo, da je bila repatica 2. oktobra t. l. zemlji najbližja, a da se bo 26. oktobra najbolj približala solncu. Zbog tega bo vedno svetlejša. — Zvezdoslovni učenjaki so preračunali, da se ta repatica približa zemlji do 235.950.000 kilometrov.

Tržnice in klanice narejajo sedaj skoro v vseh večjih mestih, zakaj povsod si prizadevajo, napraviti proizvajanje in razpečevanje živil in nasladil v prid prebivalstvu tako higiensko in snažno, kakor je sploh mogoče. Pa tudi industrija živil stremi za tem. Tako na primer se znana Kathreinerjeva Kneipova sladna kava izdeluje na naravnost vzoren način. V obsežnih Kathreinerjevih tvornicah za sladno kavo, kjer podnevi in ponoči ropočajo in delajo stroji iz svetlega jekla, se ves čas, ko se kava napravlja, niti ena roka najmanj ne dotakne blaga. Dovršeno natančno osnažitev sirovin, pripravljanje, da postane »pristna Kathreinerjeva« in, kar se zdi skoro neverjetno, tudi vsa zavojnina, namreč zamotanje in zapečatenje znanih »zavojev« s sliko župnika Kneip-

pa« se vrši z jako umetno sestavljenimi stroji. Kathreinerjevi zavoji so poleg tega absolutno trdno zaprti, tako da tudi kesneje v prometu ne propuščajo nobenega prahu in druge nesnage. Torej tudi tu načelo dovršene higijene, ki vodi občine pri napravi tržnic in klanic.

Šolska vodstva opozarjamo, da si šivalne stroje za šolsko porabo nabavijo le pri domači tvrdki Ign. Vok, specialna trgovina šivalnih strojev v Ljubljani, Sodna ulica 7, katera ima najboljše Pfaffove šivalne stroje v zalogi. Te vrste šivalni stroji so enostavni, pripravi za vsako šivanje, krpanje in umetno vezenje, o čem je pouk brezplačen. Pfaff šivalni stroji tečejo tiho in na kroglicah, vsled česar zelo lahek tek, toraj za šolsko mladino najbolj priporočljivi. Sole dobe pri nakupu posebno ugodnost. Glej inserat.

Razgled.

— **Profesor češke tehnike — padel na bojišču.** Na severnem bojišču je padel junaške smrti profesor češke tehnike, dr. Franc Volisek.

— **Na severnem bojišču je padel učitelj** Rihard Mösslacher iz Šmohorja na Koroškem.

— **Profesor Čelakovsky — umrl.** Bivši dež. in državni poslanec, vseučiliški profesor, dvorni svetnik dr. Jaromir Čelakovský, je dne 16. t. m. 68 let star umrl. Profesor Čelakovský je bil sin velikega slovanskega pesnika in filologa Fr. Lud. Čelakovskega. Kot zgodovinar češkega prava je zavzemal na češki univerzi posebno odlično mesto, kot konzervativni politik je zastopal interese češkega naroda dolga leta v deželni in državni zboru. Dvorni svetnik Čelakovský je bil ena najmarkantnejših osebnosti češkega učenega sveta. — Član praškega »Sokola« je bil 50 let.

— **Na nemški praški univerzi so izključili tužce.** Senat nemškega vseučilišča v Pragi je sklenil, da se dijaki onih narodov, ki se vojujejo proti Avstro-Ogrski in Nemčiji, ne bodo več dopustili k vpisu. Kakor znano, je doslej na tem vseučilišču študiralo precej Srbov in Rusov. — Predavanja na vseučilišču se začno ob običajnem času.

— **Ustoličenje rektorja na praškem češkem vseučilišču.** Dne 17. t. m. se je ob navzočnosti namestnika kneza Thuna izvršilo slavnostno ustoličenje rektorja češkega Karel Ferdinandovega vseučilišča za šolsko leto 1914—1915, profesorja cerkvenega prava na pravni fakulteti dr. Hennerja.

— **Večina ruskih učiteljev** ni pod orožjem, ampak opravlja svoje posle doma.

VPOKLICANJE ČRNE VOJSKE.

Svojim tovarišem, ki prihajajo tu v poštev, javljamo v vednost in ravnanje nastopne določbe, proseč jih, naj tolačijo te določbe v svojem kraju tudi ljudem, ki se jih tičejo.*

Kdo bo vpoklican?

Na črnovojniško službovanje pod orožjem bodo vpoklicani črnovojniški obvezanci, rojeni v l. 1878. do vstetega 1890., ki so bili do vstetega leta 1913. spoznani na naborih za nesposobne — »waffenunfähig« — ali pa potom superarbitracije odpuščeni iz vojaške, oziroma žandarmerijske službe in ki jih bo pregledovalna komisija spoznala za sposobne, da lahko služijo v oboroženi črni vojski.

Komu ni treba na pregledovanje?

Na pregledovanje ni treba priti: 1. onim, ki že služijo v črni vojski — oboroženi ali neoboroženi — ali pa se nahajajo v drugi aktivni vojaški službi; 2. zdravnikom (doktorjem medicine); 3. vojaškim gazistom, ki so vpoklicani ali pa se nahajajo izven službe («ausser Dienst»), ter vsem onim, ki so služili vojake, pa se nahajajo v državni oskrbi;

4. onim, ki so zaradi hrib za vsako službo in tudi za črno vojsko nesposobni, ako imajo črnovojniško odpustnico ali pa certifikat, da so črnovojniške službe oproščeni, oziroma ki so bili že svoj čas iz nabornih seznamov izčrtani;

5. onim, ki so bili že za njihove črnovojniške obveznosti potom superarbitracije spoznani za nesposobne («waffenunfähig»);

6. osebam, ki jim manjka roka ali noga, ki so slepe na obe očesi, gluhi, kretenomi, sodnijsko proglašeni za blazne in idioti, v kolikor niso bili že prej spoznani za nesposobne, in končno tudi drugim, na umu bolnim in epileptikom, ako se predlože komisiji tozadevni dokazi.

* Glej tudi dotično notico v današnjem članku »Vojna«! Uredn.

Pregledovanje.

Pregledovanje se vrši v času od 16. novembra do 31. decembra t. l. Kraj, dan in ura se še posebe razglasi.

Črnovojniški obvezanci imajo prosto vožnjo do kraja, kjer posluje pregledovalna komisija, in nazaj. V to svrhu pa si je treba preskrbeti do 31. oktobra od občine bivališča črnovojniško legitimacijo.

Črnovojniški obvezanci, ki prebivajo v drugem političnem okraju, kakor v onem, v katerem se nahaja njihova domovinska občina, se morajo na vsak način do vstetvi 31. oktobra t. l. prijaviti na županstvu (magistratu) občine svojega bivališča s primernim dokumentom (krstnim listom, domovnico, delavsko knjigo itd.) ter dobe tam črnovojniško legitimacijo.

To legitimacijo (črnovojniški legitimacijski list) je dobro hraniti in prinesiti k pregledovanju s seboj.

Oni črnovojniški obvezanci, ki se — zaradi nepremagljivih zaprek — ne morejo postaviti na zanje določen dan pred pregledovalno komisijo, bodo morali priti k naknadnemu pregledovanju glede katerega izide poseben razglas.

Vpoklicanje pod zastave.

Oni črnovojniški obvezanci, ki bodo spoznani za sposobne, bodo pozneje poklicani pod zastave. Na pregledovanju bodo zvedeli, kam so prideleni.

Oni črnovojniški obvezanci, ki uživajo ugodnosti v smislu § 29. brambnega zakona — posvečeni duhovniki, duhovniški kandidati zakonito priznanih veroizpovedanj — ne bodo služili pod orožjem. Javiti se morajo pred pregledovalno komisijo z dokumenti, ki dokazujejo to lastnost.

Enoletniki.

Črnovojniški obvezanci, ki so v smislu brambnega zakona dokazali svojo

znanstveno usposobljenost za enoletno prostovoljstvo že pri svojemčasem naboru ali pa jo dokažejo sedaj pred pregledovalno komisijo, dobe dovoljenje, da nosijo enoletniške odznake tudi v črni vojski.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

J. T. v G.: Izredni časi in izredne razmere zahtevajo izrednega dela. Druge pomoči sedaj ni. — Vsa okrajna učiteljska društva nujno prosimo, naj nas čimprej zanesljivo informirajo o številu, imenih in službenih krajih tovarišev, ki so sedaj pod orožjem. Tudi naj nam poročajo, kar vedo zanesljivega o ranjenih, oziroma v vojni službi obolelih tovariših-vojakih. O učiteljih-junakih, ki so padli na bojnem polju, prosimo nekrolog — če le mogoče — s slikami. — Vsi stanovi skrbe po svojih glasilih, da se otmo pozabnosti imena in dejanja njih pripadnikov, ki darujejo kri in življenje za domovino. Naša častna dolžnost je, da storimo tudi mi tako! To častno dolžnost naj izpolnijo okrajna učiteljska društva!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

**Orgle, harmonije
piana in pianina**

dobavi c. kr. dvorni dobavitelj

Jan Tuček

Kutna Hora, Češko.

Pošilja cenike brezplačno
in franko.

Ustanovljeno leta 1869.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na trako

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštine prosto!

Izredno nizke cene!

**Slovensko učiteljsko društvo za
Istro naznanja svojim članom in to-
varišem pretresujočo vest, da je naš
zvesti tovariš**
Herman Rudež,
nadučitelj v Dekanih pri Kopru

na ranah, dobljenih na severnem bojišču, izdihnil svojo blago dušo dne
10. oktobra 1914 v Kremsu.

Bodi preljubeznivemu tovarišu
lahka tuja zemlja!

Fr. Venturini,
predsednik.